

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ
મહાદેવ દેસાઈ ગ્રામસેવા સંકુલ : સાદરા

બી.એ. : ઇતિહાસ : સત્ર - 6

પાઠ્યક્રમ - MJR-HIS- 601 : ભારતનો ઇતિહાસ (ઈ.સ.1757-1857)

ક્રેડિટ : 4

કુલ કલાક : 60

કુલ ગુણ : 100

શૈક્ષણિક હેતુઓ:-

- મુઘલ -મરાઠા સબંધો અને ભારત મા મરાઠા સત્તાના પતનના કારણો અંગેની જાણકારી આપવી.
- ભારતમાં બ્રિટિશસત્તાના ઉદય અને દૃઢિકરણની પ્રક્રિયા ને સમજાવવી.
- ભારત મા બ્રિટિશ સત્તા સામેના પ્રતિકાર રૂપે થયેલી 1857 ની ઘટના અંગે જાણકારી આપવી.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ

- .ભારતમાં મુઘલ શાસન વ્યવસ્થા નબળી પડતા ઉદભવેલા નવા રાજ્યો વિશે માહિતી મેળવશે.
- ભારતમાં અંગ્રેજોના આગમન અને વેપારના પ્રારંભ વિશે માહિતી મેળવશે.
- ભારતમાં અંગ્રેજોની શાસનની પદ્ધતિઓ વિશે માહિતગાર થશે.
- .ભારત ના રાજ્યો વચ્ચે ના કુસંપ વિશે જાણકારી મેળવશે.
- .સો વર્ષ ના સમયગાળા દરમિયાન ની ભારત ની સામાજિક પરિસ્થિતિ થી વાકેફ થશે.
- 1857 ના વિપ્લવના મુખ્ય નેતાઓ અને તેમના પ્રદાન વિશે જાણકારી મેળવશે

મુદ્દાઓ	સમય	પદ્ધતિ
પાણીપત નું ત્રીજું યુદ્ધ * કારણો, પરિણામો અંગ્રેજ- મરાઠાસબંધો -વિગ્રહો, સંધિઓ. કલાઇવ ની નીતિઓ પ્લાસીનુયુદ્ધ શિરાજ-ઉદ-દૌલાનો અંત ભારતમાં અંગ્રેજસત્તાની સ્થાપના. *બક્સર નુ યુદ્ધ *હેસ્ટિંગ્સ ની નીતિઓ	15કલાક	વર્ગવ્યાખ્યાનપદ્ધતિ ભારતનોરાજકીય નક્શો સાહિત્યિકસાધનો. દસ્તાવેજીફિલ્મ યૂ-ટ્યૂબવિડિયો ટીપુસુલતાન ધારાવાહિકનાઅંશો. ઇંટરનેટનામાધ્યમથી. યૂ-ટ્યૂબના માધ્યમથી મૈસૂરપેલેસઅને ટીપુની તલવાર તથા સમાધીની વિડિયો.

<p>*વહીવટી , મહેસુલી અને ન્યાય વિષયક સુધારાઓ</p> <p>*અન્યાયી કર્યો</p> <p>* દ્વિતીય એંગ્લો-મૈસૂરવિગ્રહ</p> <p>*હૈદરઅલી, ટીપુસુલતાન..</p>		
<p>લોર્ડ કોર્નવોલીસ</p> <p>*તૃતીય એંગ્લો-મૈસૂરવિગ્રહ</p> <p>* સુધારાઓ</p> <p>* કાયમી જમાબંધી</p> <p>*લોર્ડ વેલેસ્લી</p> <p>સહાયકારી યોજના</p>		<p>વર્ગવ્યાખ્યાનપદ્ધતિ</p> <p>નકશાદ્વારા તત્કાલીનભારતની સ્થિતિસ્પષ્ટકરવામાંઆવશે.</p> <p>સાહિત્યિકસાધનો.</p>
<p>લોર્ડ વિલિયમ બેન્ટકનાં સુધારાઓ</p> <p>રાજા રામ મોહન રાય</p> <p>*લોર્ડડેલહાઉસીની ખાલસાનીતિ.</p> <p>ખાલસાનાનિયમો, કારણો.</p> <p>ઝાંસી, સત્તારા,પંજાબ, જૈતપુર, અવધ.વગેરે..વગેરે.</p> <p>ડેલહાઉસીનીઆંતરિકનીતિ.</p> <p>સુધારાઓ.</p> <p>રેલવે, તાર,ટપાલ</p> <p>કોલેજો</p> <p>જાહેરબાંધકામખાતાનીસ્થાપના.</p>	15 કલાક	<p>વર્ગવ્યાખ્યાનપદ્ધતિ</p> <p>ઇંટરનેટનામાધ્યમથીલોર્ડડેલહાઉસીનીતસવીર.</p> <p>રાજકિયનકશાનોઉપયોગ, વેપારનામુખ્યસ્થળો.</p> <p>સાહિત્યિકસાધનો.</p> <p>સંશોધનલેખો.</p>
<p>.*1857 નોવિપ્લવ</p> <p>-બળવાનોઅર્થ, વ્યાખ્યાઓ</p> <p>* વિપ્લવનાકારણો.</p>	15 કલાક	<p>વર્ગવ્યાખ્યાનપદ્ધતિ</p> <p>સાહિત્યિકસાધનો</p>

<p>-એન્ડ્રીડસરાયફલનોબનાવ. -પ્રથમશહીદ-મંગલપાંડે અંતિમમુઘલશાસકબહાદુરશાહ ઝફર લક્ષ્મીબાઇઅનેતાત્યાટોપેનાપ રાકમો. -નાનાસાહેબપેશ્વા. * વિપ્લવનાપરિણામો -અંગ્રેજોનોસંપૂર્ણવિજય. -મુખ્યનેતાઓનોકરુણઅંત. -કંપનીશાસનનોઅંત.</p>		<p>ભારતનોરાજકિયનકશો વિપ્લવવિશેલખાચેલાગ્રંથો,લેખો. મંગલપાંડેનાચરિત્રચિત્રણપરબનેલીફિલ્મનાઅંતિમદ્રશ્યોનું નિદર્શન. ઇંટરનેટ અનેપ્રોજેક્ટરનામાધ્યમથીવિપ્લવનામુખ્યનેતાઓ, સ્થળોનુંનિદર્શન. રાણીવિક્ટોરિયાનાઢંઢેરાનુંવાંચન, ચર્ચા.</p>
--	--	---

સંદર્ભ ગ્રંથો

- સંપા. ચોપરા, પી.એન. ભારત નું ગેઝેટિયર ,યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- ધારૈયા, આર.કે. આધુનિક ભારત નો ઇતિહાસખંડ 1-2- યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- પટેલ, એમ.આર. ભારત ના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામો અને ઘડવૈયાઓ , - યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
- પટેલ જશુભાઈ વી. ભારત નો ઇતિહાસ(મોગલ યુગ) યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
- પરીખ રમેશચંદ્ર ભારત નો ઇતિહાસ(1818-85) યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
- શાહ મનુભાઈ ભારત નો ઇતિહાસ(મરાઠા યુગ) યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
- Mazymdar R.C. The struggle of India VOL.XI,Bhartiya vidyabhavan ,Mumbai
- Sarkar Sumit Modern India 1885-1947, Delhi.